

Koja je prava brzina razvoja?

Simone Beller

Kuno Beller protivi se trendu mjerenja dječjeg razvoja uz pomoć unaprijed određenih miljkaza. Dobno određene norme vremenom obaraju produktivnost. Skala, višestruko dorađivana od vremena nastajanja u Njemačkoj 1980-tih, dobro je poznata predškolskim pedagogima, ali njezina primjena zahtijeva predanost potrebi da se 'pliva protiv struje'. Također se pokazala korisnom okosnicom za suradnju s roditeljima.

Razvojna skala Kuna Bellerera koncipirana je za upotrebu u jaslicama i vrtićima. Njome se ilustrira napredak ostvaren praćenjem razvojnog statusa djece tijekom prvih godina života. Koristi se prilikom razmatranja potreba i planiranja razvoja vještina svakog djeteta u grupi. Tako se stvara osnova za rad sa svom djecom, neovisno o njihovoj dobi, okruženje poticajno za njihov razvoj. Skala je temeljena na opažanjima u osam razvojnih područja: *autonomije u smislu brige o sebi; razumijevanja vlastitog okruženja; socioemocionalnog razvoja; igre; jezika; kognitivnih procesa; grubo motoričkih vještina; fino motoričkih vještina.* Ova područja su prikazana na način razumljiv i roditeljima. Sve razvojne karakteristike opažaju se tijekom dana i kroz svakodnevne dječje aktivnosti. Djetetov razvoj tijekom prvih šest godina opisan je u 14 stupnjeva, kao združeni rezultat interesa za odgojno-obrazovne sadržaje, postupaka i sve složenijih vještina. Ovo nije samo prikaz usvojenih vještina djeteta, već i informacija o tome do koje su razine u određenom trenutku došli ti procesi. Slično je moguće predvidjeti koji

su vjerojatni koraci u razvoju djeteta. Ono što je posebno kod ove skale jest to da, za razliku od standardnih postupaka, ona nema namjeru uspoređivati djetetov razvoj s očekivanom normom za tu dob. Iz pedagoške perspektive, je li dijete razvilo vještinu u 'pravo' vrijeme nije od posebnog značaja. Tu se više radi o isticanju i podržavanju individualnosti djeteta i poticanju njegovih razvojnih i obrazovnih procesa.

Njezina svrha i pedagoška uloga jest pomoći odgajatelju u poticanju djeteta s obzirom na njegov individualni razvojni stadij. Da bi se to moglo činiti, potrebno je uvažiti djetetove kompetencije i vidljive interese u različitim područjima razvoja. Pedagoška stimulacija usklađena s trenutnim djetetovim razvojnim sposobnostima postaje izvor pozitivnih iskustava. Kad iskusi vlastiti kapacitet za svladavanje izazova u okruženju, dijete stječe uvid u svoje sposobnosti, što ohrabruje njegovu motivaciju za učenje, razvija samopouzdanje i sigurnost u socijalnim odnosima. Međutim, ako stimulacija iz okruženja nije usklađena s djetetovim razvojem, postoji opasnost da se od njega traži previše ili premalo.

Svi znamo da među djecom iste dobi postoje značajne razvojne razlike u različitim razvojnim područjima. No pažljiv će promatrač čak i kod istog djeteta primijetiti različite faze usvajanja vještina i

Kuno Beller (1919.–2010.) izradio je prve razvojne ljestvice u SAD-u. Kasnije postaje prvi profesor iz područja ranog djetinjstva u Zapadnoj Njemačkoj. Tijekom godina on je - zajedno sa suprugom Simone - uspio ne samo nekoliko puta prilagoditi razvojne ljestvice, već ih i proširiti na dob do 6. godine. Simone Beller trenutno radi na produljenju razvojne ljestvice na dob od 6. do 10. godine.

interesa koji koegzistiraju u okviru svakog od područja. Ukoliko roditelji i odgajatelji žele ohrabriti dijete, moraju poznavati njegov stupanj razvoja te se prilagoditi djetetovim specifičnim interesima, kao i trenutnim sposobnostima. Skala razvoja bi stoga trebala pomoći odgajatelju u organiziranju individualizirane pedagoške podrške usmjerene prema vještinama i interesima djece.

Smatramo štetnim orijentirati se na zadatke sačinjene prema fiksnim normama dobivenim uz upotrebu tradicionalnih skala. Norma za određenu dob ne uzima u obzir vrijednosti ili druge vještine koje su prisutne, već se samo vodi okvirom koji postoji u zadanim standardima. Poticanje temeljeno na djetetovoj dobi može lako dovesti do situacije u kojoj se od djeteta traži da ispuni zadatak kojem još nije doraslo. Pažnja se lako usmjerava na nedostatke, a ne na vještine, i dijete usprkos velikim naporima saznaje za neuspjeh umjesto da doživljava uspjeh i uživa u odgojno-obrazovnom procesu. Stoga je daleko važnije da otkrijemo i potičemo razvojni proces i originalno učenje kroz rad, nego da provjeravamo ili čak određujemo trenutak kad bi dijete trebalo usvojiti neku vještinu.

Napredak u razvoju dolazi samo kad se dijete osjeća sigurno, žudi za uspjehom i vjeruje da će uspjeh. Saznanje o tome kad je pravo vrijeme za sljedeću razvojnu fazu ovisi o samopouzdanju, kao i o djetetovim interesima i motivaciji za učenje. Bila bi velika greška od djeteta očekivati da dostigne određeni razvojni stupanj bez osiguravanja vremena koje mu je nužno da bi doživjelo taj proces.

Simone Beller je pedagoginja, neovisna savjetnica za cjeloživotno učenje i istraživačica, bavi se podrškom jezičnom razvoju, razvojnim poticanjem i organizacijom tranzicija.
s.beller@beller-kk.de
www.entwicklungstabelle.de